

Hong Mang řekl,
 „Potulujíc se lhostejně
 kolem, nevím, co hledám;
 unášen
 divokým popudem,
 nevím,
 kam jdu.
 Toulám se kolem
 zvláštním způsobem,
 který jsi viděl
 a vidím, že nic se neděje
 bez metody a pořádku –
 co víc bych měl znát?“
 Yun Jiang odpověděl,
 „Také se zdám být unášen
 bezcílným vlivem
 a přesto mě lidé následují
 kamkoliv jdu.
 Nemohu s tím nic dělat.
 Ale nyní, když mě
 tak napodobují,
 přeji si slyšet v té věci
 tvoji radu.“
 Ten druhý řekl,
 „Co narušuje
 obvyklou metodu Nebe,
 přichází do střetu
 s přirozeností věcí,
 zabraňuje úspěchu
 záhadného působení
 Nebe, rozháání
 stáda zvířat,
 nutí všechno ptactvo zpívat
 v noci, je neblahé
 pro vegetaci a pohromou
 pro všechny hmyz –
 vše toto je,
 domnívám se, kvůli chybě
 vládnoucích lidí.“
 „Co pak tedy,“
 řekl Yun Jiang,
 „mám dělat?“
 „Ah,“ povzdechl druhý,
 „jenom je zraníš!
 Opustím tě
 svým tanečním způsobem
 a vrátím se domů.“
 Yun Jiang opáčil,
 „Bylo obtížné dosáhnout
 tohoto setkání s tebou,

ó Nebe!
 Rád bych od tebe
 slyšel trochu více.“
 Hong Mang řekl,
 „Ah! Tvá mysl
 potřebuje výživu.
 Zaujímej jen
 pozici nic nedělání
 a věci se sami od sebe
 změní.
 Nedbej svého těla;
 vypuď ze sebe
 svou schopnost
 slyšet a vidět;
 zapomeň na to,
 co máš s věcmi společného;
 zušlechtuj znamenitou
 podobnost s chaosem
 tvárné oblohy;
 uvolni svou mysl;
 osvoboď svého ducha; buď
 klidný, jako bys neměl
 žádnou duši. Ze všeho
 množství věcí se každá
 vrací ke svému kořeni.
 Každá se vrací
 ke svému kořeni
 a neví, že tak činí.
 Všechny jsou jako
 ve stavu chaosu
 a po celou dobu svojí
 existence jej neopouštějí.
 Kdyby věděli, že se
 vrací ke svému kořeni,
 vědomě by jej opouštěli.
 Neptají se na jeho jméno;
 nesnaží se zjistit
 svojí přirozenost;
 a proto je tomu tak,
 že věci sami od sebe
 přicházejí k životu.“
 Yun Jiang řekl, „Nebe,
 předal jsi mi
 znalosti svého působení
 a odhalil mi
 jeho tajemnost.
 Celý svůj život
 jsem to hledal
 a nyní jsem to získal.“
 Pak se dvakrát uklonil,

s hlavou k zemi,
 povstal, rozloučil se
 a odešel.
 Všichni obyčejní
 lidé světa
 se radují z toho, když
 s nimi druzí souhlasí
 a nemají rádi ty, kteří
 se od nich liší.
 Toto potěšení
 a nelibost vyvstávají
 z jejich náchylnosti
 učinit se
 význačnými
 nade všemi ostatními.
 Ale vyvstali ti,
 kdo mají tuto
 věc na srdci,
 nade všechny ostatní?
 Závisí na nich,
 aby tiše spočívali
 na pozici, po které touží,
 a jejich vědění
 se nerovná té
 mnohosti umění
 všech těch ostatních!
 Když si přejí
 spravovat stát
 pro jeho vládce, postupují
 tak, aby použili všechny
 metody, které králové
 třech dynastií
 považovali za výnosné,
 aniž by viděli zla
 takového směru.
 Toto činí stát
 závislým na
 nejistotě jejich štěstí.
 Ale jak zřídka se stává,
 aby z nejistoty
 nevzešla
 zkáza státu!
 Ani ne jednou
 v deseti tisících případech
 takoví lidé
 zachovají stát.
 Ani jednou neuspějí
 a ve více než
 deseti tisících případech
 jej zničí.

Běda vlastníkům území,
vládcům států, pokud by
neznali nebezpečí
zaměstnávání takových lidí!
Vlastníci území
disponují tou největší
ze všech věcí.
Disponující těmi největšími
z vlastněných věcí,
totiž, lidé by se
neměli snažit vypořádat se
s nimi, jako s prostými
věcmi. A je to ten,
kdo není vůbec sám sebou,
který je proto schopen
vypořádat se se všemi věcmi,
jak to nezbytně vyžadují.
Když vládce
jasně rozumí tomu,
že ten, kdo by se tak
měl vypořádávat se všemi
věcmi, není ani trochu
sám sebou, bude vládnout
jenom království?
Půjde ven
a naskrz vesmírem
jak se mu zlíbí;
bude se toulat
devíti říšemi,
sám v odcházení,
sám v přicházení.
Jeho zveme
jediným vlastníkem
této schopnosti;
a jediný vlastník
této schopnosti
je to, co je zvané tím
nejvznešenějším ze všeho.
Učení takového velkého
člověka vychází vpřed
jako stín
ze hmoty,
jako ozvěna
odpovídá na zvuk.
Když je dotázán,
odpovídá, vyčerpávajíc
ze svých vlastních zásob
vše, co je
v tazatelově mysli,
jako by byl čelem k čelu

se vším pod Nebem.
Jeho místo odpočinku
nevydává žádný zvuk;
jeho pole působnosti
není omezeno místem,
vede každého k jeho
pravému cíli,
přicházejíc k němu
a přivádějíc ho zpátky
k němu, jakoby to byl jeho
vlastní pohyb. Jeho
pohyby nemají žádnou
dráhu; jeho vycházení vpřed
a jeho znovu-vstupování
nemají žádná odchylení;
jeho postup je jako ten
slunce, bez začátku
a konce.
Pokud bys
chválil nebo diskutoval
o jeho osobě,
je spojený
s velikým společenstvím
existencí.
Náleží do toho
velikého společenství
a nemá individuální já.
Nemajíc individuální já,
jak by mohl mít
cokoliv, co by
mohlo být zvané jeho?
Pokud se podíváš na ty,
kteří mají to,
co označují za své vlastní,
to jsou vznešení lidé
dávných časů;
pokud se podíváš na toho,
kdo nic podobného nemá,
je přítelem
Nebe a Země.
Bídne a přesto vyžadující
aby jim byl nechán
volný průběh –
takové jsou věci.
Nízci a přesto požadující,
aby na ně bylo spoléháno –
takoví jsou lidé.
Skryté ohledně svých
výsledků a přesto vyžadující,
své vykonání – takové jsou

záležitosti. Hrubé a přesto
nezbytné k vyhlášení –
takové jsou zákony.
Ač vzdálený, přece je
nezbytné mít přibytěk
(v sobě samém) –
taková je spravedlnost.
Blízká a přece je třeba
ji velmi rozšířit –
taková je benevolence.
Omezující
a přece nezbytné
k znásobení –
takové jsou obřady.
Usazena v centru a přesto
vyžadující
být vysoce postavena –
taková je ctnost.
Vždy jedno a přesto
vyžadující
být měněno –
takové je Dao.
Jako duch a přesto vyžadující
být procvičováno –
takové je Nebe.
Proto mudrci
kontemplovali na Nebe,
ale nenapomáhali mu.
Pokoušeli se
zdokonalit svoji ctnost,
ale nedovolili ji,
aby je zahanbila.
Postupovali
podle Daa,
ale nedělali si žádné plány.
Spojovali benevolenci
se vším svým jednáním,
ale nespolehali na ni.
Značně následovali
spravedlnost,
ale nesnažili se ji hromadit.
Reagovali na obřady,
ale nezakrývali
svůj názor
ohledně jejich
působení nesnází.
Vcházeli do vztahů
jak se nahodily
a neodmítali je.
Snažili se, aby učinili

své zákony jednotnými,
ale obávali se, že by
z nich mohlo vyvstat
zmatení. Spoléhal
na lidi a nenechávali je
bez světla.
Záviseli na věcech
jako svých nástrojích
a neodhazovali je.
Nerozmýšleli o věcech
tak, jak je
používali,
ale přesto neviděli,
že by něco zmohli
bez jejich použití.
Ti, kteří nerozumí Nebi,
nejsou čistí
ve své ctnosti.
Ti, kteří
nechápu Dao,
nemají žádný směr,
který by mohli
úspěšně následovat.
Běda těm, kteří jasně
nerozumí Dau!
Co je to,
čemu říkáme Dao?
Je zde Dao,
či Cesta Nebes;
a je zde Dao,
či Cesta člověka.
Nic nekonat
a přesto přitahovat všechnu
čest je Cestou Nebes;
konat a být proto
vyveden z míry
je Cesta člověka.
Je to Cesta Nebes,
která hraje
roli Pána;
je to Cesta člověka,
která hraje
roli služebníka.
Cesta Nebes
a Cesta člověka jsou
od sebe velmi vzdáleny.
Měly by být
od sebe
jasně rozlišovány.
Koňská kopyta

Koně mohou se svými
kopyty kráčet po jinovatce
a sněhu a se svou
srstí vydržet
vítr a chlad;
krmí se trávou
a pijí vodu;
vzpínají se na svých
kopytech a skáčou:
to je pravá přirozenost koní.
Ačkoliv pro ně byly
postaveny rozsáhlé ohrady
a veliké stáje,
raději by je
nepoužívali.
Ale když Bo-le povstal
a řekl, „Vím dobře,
jak vládnout koním,“
lidé je začali
označovat vypalováním,
stříhat jejich srst,
pilovat jejich kopyta,
dávat jim ohlávky,
aby je měli na uzdě
a omezili je v chůzi,
a aby je uvěznili
ve stájích a ohradách.
Když byli podřízeni
takovému zacházení,
dva nebo tři z každých
deseti zemřeli.
Lidé dále pokračovali
v podrobování je
hladu a žízní,
aby se hnali tryskem
a závodili
a aby chodili pospolu
ve stanoveném pořádku.
Ve předu byla zla
udidla a zdobených
hrudních řemenů
a vzadu byly hrůzy
biče a rákosky.
Když s nimi tak bylo
zacházeno, více než polovina
jich zemřela. První hrnčič
řekl, „Vím dobře,
jak zacházet s hlínou“;
a lidé ji začali
formovat v kruzích

tak přesně, jako by
to bylo podle kružítko,
a do čtverců
tak přesně, jako by byly
vytvarovány měřicím
úhelníkem. První tesař
řekl, „Vím dobře,
jak zacházet se dřevem“;
a lidé jej začali
ohýbat, jako by
to bylo podle
skoby a rovnat,
jako by použili
olovnici.
Ale je přirozeností
hlíny a dřeva
vyžadovat použití
kružítko a úhelníku,
skoby a přímky?
A přesto věk za věkem
lidé vychvalovali Bo-leho,
řikajíc, „On věděl dobře,
jak vládnout koním,“
a také prvního hrnčiče
a tesaře, řikajíc,
„Oni věděli dobře,
jak zacházet
s hlínou a dřevem.“
Toto je jen chyba
spáchaná
vládci světa.
Podle mého názoru,
ti, kteří dobře věděli,
jak vládnout lidem,
by tak nejednali.
Lidé měli svou běžnou
a stálou přirozenost:
tkali a vyráběli si šaty;
orali zemi
a získávali jídlo.
Toto byla jejich
běžná schopnost.
V tomto byli všichni jednotní
a neustavovali se do
odlišných tříd;
tak byli ustaveni
a ponechání svým
přirozeným tendencím.
Proto za časů
dokonalé ctnosti

spolu lidé kráčeli
pomalým a důstojným
krokem a se svými zraky
upřenými vpřed.
V té době nebyly na kopcích
žádné pěší stezky,
ani vyhloubené průchody;
na jezerech nebyly žádné
lodě ani přehrady;
všechny bytosti
žili ve společenstvích;
a místa jejich
osídlení byla
vytvořena blízko
jedno druhému.
Ptáci a zvěř se množili
do hejn a stád;
tráva a stromy rostly
bujně a do délky.
V těchto podmínkách
mohli být ptáci a zvířata
vedeni, aniž by se cítili
stísnění;
bylo možno vyšplhat
ke hnízdu straky
a nahlédnout do něj.
Ano, ve věku
dokonalé ctnosti
žili lidé společně
s ptáky a zvířaty
a byli tak za stejných
podmínek se všemi bytostmi,
když tvořili jednu rodinu –
jak mohli mezi sebou
znát rozdíly
mezi vznešenými
a ubohými lidmi?
Shodně bez znalostí,
neopustili cestu jejich
přirozené ctnosti;
shodně bez tužeb,
byli ve stavu
čisté prostoty.
Ve stavu
čisté prostoty
byla přirozenost lidí
taková, jaká měla být.
Ale když se objevili
mudrující lidé,
kulhající a kroužící

kolem procvičování
benevolence,
naléhající vpřed
a stojící na špičkách
při konání spravedlnosti,
pak začali být lidé
všeobecně zmateni.
Ti mudrci zacházeli
také do krajnosti při
hraní hudby
a ve svých gestikulacích
při provádění
obřadů a pak začali být
lidé odděleni
jeden od druhého.
Pokud by surové materiály
nebyly sekány a řezány,
kdo by z nich mohl vyrobit
obětní vázu?
Pokud by přírodní nefrit
nebyl rozbit a dotčen,
kdo by z něj
mohl vyrobit
ucha úlitebních džbánů.
Pokud by vlastnosti Daa
nebyly odmítnuty,
jak by mohli
preferovat benevolenci
a spravedlnost?
Pokud by nedošlo
k oddělení se od instinktů
přirozenosti, jak by
mohly vejít v užívání
obřady a hudba?
Kdyby nebylo
spleteno pět barev,
jak by mělo být
zformováno
pět ozdobných figur?
Kdyby nebylo spleteno
pět tónů,
jak by je
vyplnili
do hudebních akordů?
Sekání a řezání
surových materiálů
k vytvoření plavidel
byl zločin
zručného dělníka;
zranění způsobené

vlastností Daa,
aby byla praktikována
benevolence
a spravedlnost,
byly chybou
mudrlantů.
Za časů (Diho)
He-xu, lidé
pobývali ve svých příbytcích,
aniž by věděli,
co dělají,
a vycházeli,
aniž by věděli,
kam jdou.
Naplnili svá ústa jídlem
a byli spokojeni;
poplácali svá břicha,
aby vyjádřili
svoji spokojenost.
Toto byla veškerá dovednost,
kterou měli. Ale
když se objevili mudrlanti
se svými schylováními
a zastavováními
v obřadech a hudbě,
aby napravili osoby všech,
a vyvěšovali svoji
benevolenci
a spravedlnost, aby
podnítili snažení všech
jich dosáhnout, aby
utíšili jejich mysl,
pak byli lidé na rozpacích
a pokulhávali okolo
ve své lásce
k vědomostem
a soutěžili jeden s druhým
ve své honbě za ziskem,
takže nebylo možno
je zastavit:
toto byla chyba
těch mudrujících lidí.